

Het Grosvenor Gambiet

(door Frederick B. Turner, Los Angelos – vertaald vanuit 'Bridge World' juni 1973 door Kees van der Weijden)

Het is nu al weer 5 jaar geleden dat Philip Grosvenor een mysterieuze dood stierf in Florida. Grosvenor was redelijk bekend als bridgespeler in het Zuid Oosten maar verder is er maar weinig bekend van zijn vreemde leven. Hij liet een bescheiden erfenis na van een groot aantal notitieboekjes en agenda's gerelateerd aan zijn bridge-ervaringen, maar zijn laatste wens was dat niets van dit materiaal gepubliceerd zou worden vòòr 5 jaar na zijn dood. Als executeur-testamentair van Grosvenor's erfenis oordeel ik dat het nu tijd en mijn verantwoordelijkheid is om zijn laatste wens uit te voeren.

Grosvenor emigreerde vanuit Engeland naar de Verenigde Staten in 1946 na een redelijk beroemd oorlogsverleden gediend te hebben bij de RAF. Hij woonde 12 jaar in Boston werkend als archiefmedewerker en speelde zelden bridge. In 1958 verhuisde hij naar Atlanta en tegelijkertijd begon hij regelmatig bridge te spelen. Te oordelen naar Grosvenor's aantekeningen was hij een ideeënrijke en competente speler, alhoewel hij wellicht meer aandacht had voor het analytische aspect dan de praktische kant van het spel.

In 1961 had Grosvenor een ervaring die de rest van zijn leven tekende en die in zekere zin ook het spel verrijkte waaraan hij zo verslingerd was geraakt. Hij speelde een maandelijkse parenwedstrijd toen het volgende spel tegen twee lokale experts zich aandiende. Ik reconstrueer het volgende vanuit Grosvenor's aantekeningen:

	♠ 10 8	
	♥ B 3	
	♦ A 8 7 3	
	♣ B 8 7 6 4	
♠ V B 7 6 3 2		♠ 9 4
♥ 7 5		♥ V 8 4
♦ 10 6		♦ B 9 5 2
♣ A H 9		♣ V 10 5 3
	♠ A H 5	
	♥ A H 10 9 6 2	
	♦ H V 4	
	♣ 2	

Grosvenor zat Oost en Zuid speelde een ambitieuze 6♥. West begon met ♣ A H. De leider troefde en speelde 3 rondjes ♠, waarbij ♠5 in de dummy getroefd werd met ♥ B. De leider had duidelijk daarna het plan de snit op ♥ V te nemen wat lukt als Oost ♥ V tweede of derde heeft. Echter, op de derde ♠-ronde speelde Grosvenor per ongeluk een kleine ♦ bij! De leider stelde nu zijn oorspronkelijke plan bij en incasseerde ♥ A H. Toen ♥ V niet viel claimde de leider voor 1 down.

Grosvenor toonde hierop een beetje nutteloos de ♥ V en wilde doorgaan met het volgende spel, maar Zuid ontplofte. Vervolgens deed Noord nog een duit in het zakje door te suggereren dat Zuid *natuurlijk* de ♥-snit had moeten nemen.

Gedurende het volgende spel verzaakte Zuid, nog steeds verbolgen over het eerste spel en Grosvenor maakte zo een volkomen overboden en hopeloze manche. De 2 experts verlieten

de tafel in alle staten en spraken nog steeds kwaad tegen elkaar bij de einduitslag. Grosvenor zag dat ze een schamele 41% hadden behaald.

De volgende paar dagen overdacht Grosvenor het onfortuinlijke slem. Zijn spel had niets gekost. Er was geen legitieme manier waarop het contract gemaakt zou kunnen worden. Als hij zou hebben overtroefd in slag 5 dan zou de leider de rest hebben geclaimd en niemand zou er verder nog een woord aan hebben vuilgemaakt. NZ hadden een normaal resultaat behaald, alleen de manier waarop had geleid tot een afgrijselijk resultaat in het *volgende* spel. Deze les ging niet verloren voor een zo analytische geest als Grosvenor. Dit resultaat was weliswaar per ongeluk tot stand gekomen, maar er zouden zich in de toekomst genoeg kansen moeten zijn zoiets *expres* te doen. Het wachten was alleen op zo'n gelegenheid wanneer die zich zonder risico zou voordoen. Zo ontstond in de herfst van 1961 het Grosvenor Gambiet.

Grosvenor's agenda's bevatten genoeg aanwijzingen dat hij zijn gambiet de volgende paar jaar geduldig uitwerkte, op zoek naar steeds ingenieuzere wegen voor zijn vinding. Volgens zijn journaal vond het volgende plaats in Birmingham eind november 1964:

<p>♠ V 6 2 ♥ 10 2 ♦ B 10 6 2 ♣ A 9 7 3</p>	<p>♠ H 4 ♥ A 8 3 ♦ H 9 7 3 ♣ H B 10 8</p>	<p>♠ B 10 9 8 3 ♥ B 9 7 5 4 ♦ - ♣ 6 5 4</p>
	<p>♠ A 7 5 ♥ H V 6 ♦ A V 8 5 4 ♣ V 2</p>	

Ik quote vanuit Grosvenor's aantekeningen:

“Spelend met Frank in de Master's Sunday had ik een leuk resultaat tegen ... [FBT: Hier laat ik in het belang van een bekende Florida expert zijn naam weg]. Ik doubleerde 6♦ vlot en legde ♣A op tafel. Toen de dummy op tafel kwam voelde ik dat mijn gambiet kon toepassen. ... won het ♣-vervolg in zijn hand en verzonk in diep gepeins. Ik kon me goed voorstellen dat hij de goden vervloekte voor een ♦ 4-0 zitsel met de troeven in de verkeerde hand. Uiteindelijk speelde de leider een kleine ♦ uit zijn hand – wellicht hoopte hij dat ik gedoubleerd had op mijn partners troeven – maar ik volgde met ♦2! De leider keek me even argwanend en onderzoekend aan. Wat was hier aan de hand? Na een korte periode van aarzeling maakte hij de [duidelijk correcte] keuze voor ♦H. Toen Frank niet bekende was ik serieus bezorgd om de gezondheid van ... [FBT: Grosvenor was er bekend mee dat bij ... in de zomer van 1963 een anyrisma was vastgesteld]. De scheldkanonnades en minachtende commentaren waren bijna een plezier om te verdragen en ... was nog steeds aan het trillen van frustratie in het volgende spel. Ik stelde vast dat hij een simpele squeeze miste in een 3SA en hij en zijn partner waren nog steeds aan het twisten toen ze de tafel verlieten. Ik wenste dat ik nog langer tegen ze zou mogen spelen.”.

Het duurde niet lang dat Grosvenor beseftte dat zijn gambiet het meest effectief was in teammatches, want bij Paren werden de punten voornamelijk verdiend door de concurrentie aan de andere tafels die de punten in de schoot geworpen kregen. Het is dus niet verbazend dat vanaf begin 1965 Grosvenor's aantekeningen principieel handelden over viertallenwedstrijden. Bijvoorbeeld een regionale wedstrijd in Memphis:

"We kwamen met een beetje geluk in de halve finale en moesten tegen het tweede geplaatste team. In de eerste helft kon ik het gambiet 2x (!) toepassen en liet ook een belachelijke psych los die leidde tot +1100. We verloren de match, maar met slechts 4 IMP verschil ...".

Naarmate Grosvenor's begrip van de principes van zijn gambiet groeide raakte hij zelf steeds vaker van de kook wanneer zijn tegenstanders de subtiliteit van de situatie niet begrepen. Hij begreep spoedig dat een geavanceerd gambiet parels voor de zwijnen was voor een doorsnee-speler, en dat het niveau van het gambiet moest worden aangepast aan de capaciteiten van de tegenstanders. Grosvenor's aantekenboekje vermeldt zo'n plezierig geavanceerde hand (10 september 1966, New Orleans):

"Frank en ik speelden in een Swiss Team Toernooi op zaterdag. We bereikten een goede 4♥ tegen [Oost] en zijn partner."

	♠ 10 9 5 4 ♥ 10 7 6 ♦ A 9 6 5 2 ♣ 3	
♠ H B 3 ♥ B 2 ♦ V 7 4 ♣ V B 9 7 2	♠ A V 7 ♥ A H 8 5 3 ♦ B 8 ♣ A 6 4	♠ 8 6 2 ♥ V 9 4 ♦ H 10 3 ♣ H 10 8 5

" West startte ♣ die ik won. Ik troefde een ♣ en snitte ♠ V voor West's H, die een derde rondje ♣ speelde in plaats van de ♦ aan te breken. Ik troefde in de dummy en kon zien dat als de ♥ maar 3-2 zaten het contract veilig was. Simpel ♥ A H en ♠ A en ♠ naspelen. Maar ik zag ook de mogelijkheid voor het gambiet. Na de 2 hoge ♥ speelde ik een derde rondje ♥!

[Oost] won en bekeek de situatie zorgvuldig. Het was duidelijk dat mijn hand iets moest zijn als ♠ A V ♥ A H x x x ♦ ? x x ♣ A x x. Als ik ♦ V had was het contract niet te verslaan, maar als ik ♦ B x x had dan zou het fataal zijn ♦ in te spelen. Nadat hij dit had uitgewerkt, speelde Oost een ♣. Ik troefde en speelde ♠ A en nog een ♠. De stilte die me groette nadat de kaarten gespeeld waren was ronduit eng!

[Oost] stond snel op, verliet de tafel en speelde de rest van de spellen niet. Tussen de sessies door bespiedde ik [Oost] die de St. Charles Avenue op en af liep en wilde hem gaan

bedanken voor zijn welwillende medewerking, maar bruusk veranderde hij de richting van zijn wandeling en verdween in een oesterbar ...”.

Te oordelen naar Grosvenor’s aantekeningen was het lente 1967 wanneer hij een arglistige verbetering uitvindt van zijn gambiet – en, zeer wel mogelijk, daarmee ook zijn uiteindelijke lot beslechtte. Tot die tijd had Grosvenor zich tevreden gesteld met fouten die zo grof waren dat geen redelijke tegenstander ze uit kon buiten, kortom een volstrekt normaal resultaat werd bereikt via een abnormale route. Grosvenor bedacht dat het nog pikanter zou zijn als het gambiet de uitslag ook nog zou beïnvloeden. De kans hierop was natuurlijk zeer zeldzaam en Grosvenor’s journals verwijzen herhaaldelijk naar zijn vruchteloze pogingen dit aan de bridgetafel te bereiken. Maar op 18 augustus 1967 begint Grosvenor’s dagboek met:

“Eureka! Het is gebeurd! We speelden ... [FBT: Grosvenor beschrijft een match tegen een Texas team experts in Dallas.]. In de tweede helft kwam het volgende spel langs:

<p>♠ A 10 8 6 5 ♥ 7 3 ♦ V 8 7 6 ♣ 8 4</p>	<p>♠ B 4 ♥ 10 5 ♦ B 3 ♣ H V 10 9 7 5 2</p> <p>♠ H V 2 ♥ A H 9 8 6 ♦ A H 4 ♣ 6 3</p>	<p>♠ 9 7 3 ♥ V B 4 2 ♦ 10 9 5 2 ♣ A B</p>
---	---	---

“Onze partners als NZ speelden als Zuid 3SA. West kwam een kleine ♠ uit en de leider won. Een ♣ werd naar de dummy gespeeld en Oost dook. Onze leider speelde vervolgens ♥ 10 uit de dummy en maakte uiteindelijk zijn contract. Een ogenschijnlijk normaal resultaat – al was het een beetje gelukkig.

Aan onze tafel was [Zuid] de leider en we hadden hetzelfde begin. Toen de ♣ naar de tafel werd gespeeld nam ik het Aas (!) en retourneerde ♠. Frank won ♠ A en speelde ♠ na. Na een kleine denkpaauze speelde [Zuid] een ♣ naar de dummy en snitte op de ♣-B. Tenslotte, wie zou ♣A spelen van AB tweede? De leider ging 3 down met een netto resultaat van 14 IMP op dit spel. We wonnen de match met 3 IMP’s. ...”.

Naarmate Grosvenor bekender werd begonnen sommige spelers openlijk te klagen over zijn tactieken. Grosvenor’s dagboeken maken gewag van een protest na een incident in New Orleans (niet nader toegelicht), en maart 1967 werd een toernooileiding in Jackson gevraagd Grosvenor niet toe te laten tot het toernooi.

Een keer, in Mobile, waren de sentimenten tegen hen zo bitter dat Grosvenor’s team liever de match verloor dan dat ze het risico namen het toernooi te winnen. Eind 1967 rosten 3 niet-nader-geïdentificeerde mannen Grosvenor af in een parkeergarage bij het Edgewater Gulf Hotel in Biloxi.

Vanwege dit soort uitingen trok Grosvenor zich meer en meer terug, maar hij legde zich toe op regionale en districts-toernooien in het Zuid-Oosten van de VS om zijn speciale gaven toe te passen. Zoals boven opgemerkt, ook de experts volgden Grosvenor in toenemende mate in wat hij deed en beoogde. De moeilijkheid voor de volgers was dat het lastig was uit te maken wanneer hij een gambiet speelde en wanneer niet.

Grosvenor's dagboek voor 13 februari 1968 beschrijft de volgende hand tegen een paar internationals in Miami:

	♠ H B	
	♥ H 8 4	
	♦ H 7 5 3	
	♣ H B 9 2	
♠ V 3		♠ 10 7
♥ 10 7 6 2		♥ B 9 5
♦ B 9 8		♦ V 10 6 2
♣ 8 7 5 3		♣ A V 10 6
	♠ A 9 8 6 5 4 2	
	♥ A V 3	
	♦ A 4	
	♣ 4	

Noord opende met 1♣ en nadat NZ uiteindelijk 6♠ boden, doubleerde Grosvenor als Oost. West kwam een ♣ uit en de leider speelde de ♣ H. Oost nam en probeerde ♣ V. Zuid troefde en speelde een ♠ naar de H. Toen daarna ♠ B uit de dummy kwam volgde Grosvenor met ♠ 10. Interessant om te weten is dat deze leider 2 maanden eerder blootgesteld was aan het gambiet in Houston. Dus deze leider had een duivels probleem om over na te denken gezien Grosvenor's neigingen. Was het mogelijk dat er weer een gambiet in het spel was? Als dat zo was dan was de beste speelwijze de ♠ B uit te laten lopen.

De meeste lezers zullen zich de publiciteit wel herinneren die volgde nadat de leider de ♠ B uit liet lopen. Minder bekend is het feit dat Noord en Zuid nooit meer met elkaar speelden na dit toernooi. Het pleit voor Grosvenor's eergevoel dat hij niet trots was op dit geval. Zijn aantekeningen maken eerder melding van een gevoel van spijt dat zijn toewijding aan het gambiet zulke slecht bridgespel ten gevolg had.

De rest van de geschiedenis is bekend. Drie dagen na dit toernooi werd Grosvenor's lichaam gevonden op het strand van Key Largo. De "deel"-vingers van zijn rechterhand waren gebroken en er waren gemene wonden aan zijn hoofd en schouders. In weerwil van het briefje dat gevonden werd in zijn hotelkamer in het Golden Whelk Motel en het oordeel van de lijkschouwer dat zelfmoord luidde, zijn er toch enkelingen die de omstandigheden rondom zijn dood enigszins verdacht vinden.

Zeker, de bridgewereld heeft een gedreven speler met speciale talenten verloren. Maar gelukkig kunnen we zeggen dat zolang en waar dan ook bridge zal worden gespeeld, Grosvenor's vreemde erfenis voort zal leven en een deel van het spel zal blijven.